

AZƏRBAYCAN

№ 174 (9629) 16 avqust 2024-cü il CÜMƏ

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI MİLLİ MƏCLİSİNİN ORQANI

QƏZETİN ƏSASI 1918-Cİ İLDƏ QOYULMUŞDUR

**Azərbaycan-Konqo
münasibətlərinin inkişaf
dinamikası məmənunluq doğurur**

Konqo Respublikasının Prezidenti
zati-aliləri cənab Deni Sassu Nqessoja

Hörmətli conab Prezident!
Konqo Respublikasının milli bayramı - Müstəqillik Günü müna-
sibətli Sizi və Sizin simanızda xalqımızı öz admidan vo Azərbaycan
xalq adında türkədən təsli edir, on xəş arzularını qatdırırı.

Bu gün Azərbaycan-Konqo münasibətlərinin inkişaf dinamikası məmənunluq doğurur. Aprel ayında Azərbaycana soñoriniz ölkələrimiz arasında dostluq və əməkdaşlıq münasibətlərini yenidən təkən vermişdir. Eyni zamanda bu yaxınlarda COP29-un müyyəyen edilmiş prezidentinin Konqoya soñeri iqlim deyimlər ilə mübarizə sahəsində ölkələrimizin tərəfdarlığının bariz nümunəsidir.

İnanıram ki, Azərbaycan ilə Konqo arasında münasibətlərinin xalqımızın mənafələrinə uyğun olaraq dostluq mərcəsində inkişaf, çoxtorqlı müstəvilərdə, o cümlədən Bakıda təşkil ediləcək COP29 çərçivəsində somerəli əməkdaşlığımızın davam etdirilməsi yolunda bundan sonra da birgə seydlər göstərəcəyik.

Bələ bir olamotdar gündə Səzo möhökəm cansağlığı, xosbəxtlik, işlərinizdə uğurlar, Konqo xalqına daim əmin-amanlıq və fəravənlilik arzulayıram.

Hörmətli,

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 12 avqust 2024-cü il

**"Azərbaycan Respublikası Hökuməti və
Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında
Çin-Avropa Dəmiryolu Ekspresi üçün
Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat
Marşrutlarının inkişafı haqqında Anlaşma
Memorandumu" nun təsdiq edilməsi barədə**

**Azərbaycan Respublikası
Prezidentinin Fərmanı**

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 17-ci bəndini rəhbər tutaraq qərara alıram:

1. 2024-cü il iyulun 1-də Bakı vo Pekin şəhərlərində imzalanan "Azərbaycan Respublikası Hökuməti və Çin Xalq Respublikası Hökuməti arasında Çin-Avropa Dəmiryolu Ekspresi üçün Trans-Xəzər Beynəlxalq Nəqliyyat Marşrutlarının inkişafı haqqında Anlaşma Memorandumu" təsdiq edilsin.

2. Bu Fərmanın 1-ci hissəsində göstərilən Anlaşma Memorandumu qüvvəyə mindikdən sonra Azərbaycan Respublikasının Rəqəmli İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyi onun müddəalarını həyata keçirilməsinə tömən etsin.

3. Azərbaycan Respublikasının Xarici İşlər Nazirliyi Anlaşma Memorandumunun qüvvəyə minməsi üçün zəruri olan dövlətdaxili prosedurların yerinə yetirildiyi barədə Çin Xalq Respublikası Hökumətinə bildiriş göndərsin.

**İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti**

Bakı şəhəri, 25 iyun 2024-cü il

"Yaşıl dünya" "yaşıl təfəkkür" dən başlayır
COP29-da bu məsələ də müzakirə mövzusu olacaq

Müxtolif ideyaların reallaşacağına yənənləşmiş qlobal konfransda, şübhəsiz, "yaşıl ideya" kimi təsəbbüs də irəli sərüləcək. Çünkü COP29-da "düşünən beyn"lər toplaşacaq, elmin innovativ tərəflərindən çıxış edərək "yaşıl texnologiya"ların "yaşıl ideya"larla birləşməsi nə stimul verən məsələləri gündəliyə götürəcəklər. COP29-a qədər "düşünən beyn"lər "yaşıl inkişaf" a nail olmaq üçün "yaşıl təfəkkür"ü inkişaf etdirməyin yollarını arayıb, müxtolif nəticələrə gəliblər. "Yaşıl təfəkkür" təsdiq edir ki,

"yaşıl iqtisadiyyat" in formalşamasında təbii ehtiyatlardan səmərəli istifadə

məsələlərinə dən çox diqqət yetirilməlidir. Təbii ehtiyatların istifadəsi innovativ yeniliklərdən keçir. COP29-a hazırlıqlar onu göstərir ki, konfrans çərçivəsində müxtolif innovativ texnologiyaların və qabaqcıl təcrübələrin mübadiləsi baş tutacaq. Bu, Azərbaycanın öz enerji sektorunu və digər sahələrdə innovativ həlləri tətbiq etməsinə imkan verəcək. Həmçinin konfransda müzakirə edilən yeniliklər və texnologiyalar Azərbaycanın ekoloji dayanıqlılığını artırmağa kömək edəcək.

→ 7

SƏRHƏDLƏRİN KESİYİNDƏYİK!

Dahi Öndər Heydər Əliyevin 2000-ci il avqust ayının 16-da imzaladığı fərمانla 18 avqust sərhədçilərin peşə bayramı günü kimi təsbit olunmuşdur. Bununla da Azərbaycanda dövlətçilik ənənələrinin dörən köklərə səykəndiyi və bu olamotdar günün yalnız Azərbaycan sərhədçiləri üçün deyil, xalqımız və dövlətçilik tariximiz üçün do mühüm olduğu nümayiş etdirilmişdir.

Milli sərhədçi kadrların hazırlanmasına xüsusi önəm veren Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər

Ali Baş Komandanı conab İlham Əliyev 2007-ci il iyun ayının 12-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin Akademiyasının yaradılması barədə sərəncam imzalılmışdır. 2010-cu il avqust ayının 10-da Dövlət Sərhəd Xidmətinin akademiya kompleksi istifadəye verilmiş və açılış mərasimində Azərbaycan Respublikasının Prezidenti conab İlham Əliyev iştirak etmişdi. Akademiyada kursantların sərhədçi peşəsinə yiyəlməmələri, fiziki hazırlıqlarının yüksəldilməsi və asudə vaxtlarının səmərəli təşkil edilməsi üçün bütün şərait yaradılmışdır.

Milli sərhədçi kadrların hazırlığı istiqamətində görülen işlər sırasında Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xüsusi Məktəbinin yaradılması mühüm yer tutur. Əsas məqsəd ölkə Prezidentinə, dövlətinə, xalqına sadıq, yüksək səviyyədə telim və təhsil almış, fiziki və mənəvi cohdən sağlam, vətənpərvər Azərbaycan ovladlarının yetişdirilməsi olun xüsusi məktəbin məzunları artıq Dövlət Sərhəd Xidməti Akademiyasında təhsil alırlar. Fəaliyyət göstərdiyi qısa müddət ərzində Dövlət Sərhəd Xidmətinin Xüsusi Məktəbi ölkəmizdən çox böyük nüfuz qazanmışdır. Məktəbdə təhsil almaq arzusunda olanların sayının qəbul planından daşalarla çox olması, məktəbə olan xüsusi maraqlı nezərələrə ilə məktəbin yeni inşa edilmiş on yüksək standartlara cavab verən tədris korpusunun 2018-ci il mart ayının 5-də Azərbaycan Respublikasının Birinci vitse-prezidenti Mehrəban xanım Əliyevanın iştirakı ilə istifadəyə verilmiş kursantların sayının 3 dəfəyədək artırılması imkanını yaratmışdır.

→ 45

Davamlı zəfərlər ölkəmizin nüfuzunu yüksəldir

Prezidentin idmançıları tövsiyə və tapşırıqları onların məsuliyyətini daha da artırır

President xatiratma edərək diqqətə çatdırıldı ki, Azərbaycanın "Paris-2024" do

dünyanın on güclü 30 ölkəsi arasında yer almazı, müsəlman ölkələri arasında üçüncü yerde qərarlaşması böyük nüfayıyyətdir. İslami Əməkdaşlıq Təşkilatının 57 üzvünün olduğunu nozərə alsaq, bu, çox yaşı və tarixi noticidir.

İlham Əliyev bu qələbəni belə dəyrənləndirdi: "Bütövlükdə komandamızın çıxışına qiymət verərək mən hesab edirəm ki, bizim idmançılarımız on yüksək qiymətə layiq olmalıdır".

→ 3

Məzahir PƏNAHOV:

"Parlement seçkiləri ilə əlaqədar müşahidəçilərin sayı 80 minə çatır"

"Sentyabrın 1-də keçiriləcək Milli Məclis növbədənəkən seçkilərdə istirak edəcək müşahidəçilərin sayı 80 minə çatır".

AZERTAC xəber verir ki, bu sözürlər jurnalistlərə müsahibədənəkən Mərkəzi Seçki Komissiyasının (MSK) sədri Məzahir Pənahov söyləyib.

O bildirib ki, xarici müşahidəçilərin sayı isə 300-o yaxındır.

Dmitri SAVELYEV: "Rusiya-Azərbaycan iqtisadi əlaqələri sürətlə inkişaf edir"

Bu ilin əvvəlində Stavropolda keçirilən genişmiyəqası Rusiya-Azərbaycan Regionalarası Forumu bu kontekstdə çox uğurlu başlangıç oldu. Artıq 2024-cü il bir çox yüksək sənədliyiliyli görüşlər və səfərlər, əməkdaşlıq sazişləri və perspektivi razılıqlar ilə yadda qalıb. Söhbət təkcə iqtisadi forumlarda qarşılaşlıq iştirakdan deyil, həm də regional nümayəndələr həyətlərindən gedir ki, ilin əvvəlin-

canla əməkdaşlıq imkanları ilə tanış olublar. Bu yaxınlarda aid bir misal gələcm: Kirov rayonundan olan doqquz iri iştehsalat şirkətinin nümayəndələri Bakıya işgüzar səfərlər zamanı ixracın təkiline yönəlmis onlara görüş keçirilib. Həmçinin Krasnoyarsk diyarının, Çuvaşıya, Novosibirsk və Ulyanovsk vilayətlərinin, Altay diyarının və Rusiyanın digər vilayətlərinin nümayəndələri bu yaxınlarda

Bakıda olub, Azərbaycanla iqtisadi-ticarət əlaqələrinin genişləndirilməsinə böyük maraqlı göstərlərlər.

Biznes sahəsində qarsılıqlı fealiyyətin daha bir müasir formatı - videokonfranslar da aktiv fealiyyət göstərir. Buna misal olaraq, Rusiya vo Azərbaycan Ticarət nümayəndəliklərinin iylü ayında Oryol vilayətinin biznes nümayəndələri ilə onlayn görüşünü göstərmək olar.

→ 3

SƏRHƏDLƏRİN

"İştinilən ölkənin təhlükəsizliyi onun sərhədlərinin təhlükəsizliyi ilə təmin olunur. Sərhədlər nə qədər etibarlı qorunarsa, o qədər də vətəndaşlarımız sübh və əmən-amanlıq şəraitində yaşayacaqdır. Buna görə biz Azərbaycanda sərhəd xidmətinin inkişafına böyük diqqət yetirmişik və yetirəcəyik".

İlham ƏLİYEV,

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti,
Silahlı Qüvvələrin Ali Baş Komandanı

Sərhəd Mühafizəsinin tarixi, bərpası və intibah dövrü

Bu gün Azərbaycan Sərhəd Mühafizəsi özünün 105 illik sərhəfli yubileyini Dövlət Sərhəd Xidmətinin yaradıcısı, Ulu Öndər Heydər Əliyevin və onun siyasi irlisinin davamçısı, Azərbaycan tarixinin on Böyük Sorkordosu, Prezident cənab İlham Əliyevin Müzəffər Ali Baş Komandanlığında altıda çətin və sərfli inkişaf yolu keçərək güclü sərhəd mühafizə infrastrukturuna, peşəkar kadrlara, müasir silah-texnikaya malik olan, iqlim və rəlyefindən asılı olmayaraq Vətonimizin quru və su sərhədlərinin sayıqlıqla qorunmasına qadir olan bir qurum kimi qarşılıyır.

XX əsrin əvvəllərində Azərbaycanın sərhəd mühafizə qüvvələrinin formalşdırılması Şərqi ilk demokratik respublikanın adı ilə bağlı olmuşdur. Milli parlament 1919-cu il avqustun 18-də ölkə orzusunda 99 sərhəd mühafizə postunun yaradılmasına nəzərdə tutan Azərbaycan Respublikasının Sərhəd Mühafizəsinin təsis edilmişə haqqında qanun qəbul etmişdi. Təəssüf ki, Azərbaycan Demokratik Cümhuriyyətinin süqutu ilə sərhəd mühafizəsi istiqamətində görüldür. İşlər dənizçiliyi, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Bu tarix fakt da milli xilaskarımızın öz xalqını göstərdiyi misilsiz xidmətlərdən biridir.

Dənilməz həqiqətdir ki, Azərbaycanın sərhəd mühafizəsinin keyfiyyət və formalaşdırılması Şərqi ilk demokratik respublikanın təşkilisi, formalşdırılmışdır. Milli sərhəd qoşunlarının əməkçi mütəxəssis tariximizin yaradıcısı, müasir Azərbaycan dövlətinin qurucusu, dövlətimizin müstəqilliyini ebdə və dənəməz edən Ulu Öndər Heydər Əliyevin adı ilə bağlıdır. Müasir sərhəd təhlükəsizliyinin təmin edilməsi sahəsində müstəqilliyi ilə əldə olunmuş bütün nafliyətlərin əsasında Heydər Əliyevin XX əsrin 60-cı illərindən başlanan ardıcıl, möqsədönlü fealiyyəti təşkil etmişdir.

Dəni Öndər SSRİ dönenində milli sərhədçi kadrların hazırlanması mösələlərinə xüsusi həssaslıqla yanaşmışdır. Həmin dövrə Sərhəd Qoşunlarında azərbaycanlıların sayının az olması Heydər Əliyevin diqqətindən kənardə qalmış, azərbaycanlı zabitlərin xidmətə əralı çəkilməsinə Ulu Öndər tərəfindən xüsusi diqqət yetirilmişdir. 1967-ci ilə qədər Azərbaycanda yerləşən Sərhəd Qoşunlarının hissələri milliyyətçi azərbaycanlı olan sərhədçilər sırasında yalnız 1 nəfər - Mustafa Nəsimov polkovnik rütbəsində olduğunu halda on il sonra vəziyyət xeyli dəyişmişdir. Heydər Əliyevin xüsusi diqqəti nəticəsində 1970-ci illərin sonlarında Sərhəd Qoşunlarında artıq onlarca azərbaycanlı zabit zastava roisi, sərhəd komendantlığı komandantı, horbi hissə komandiri, əla-hiddi sərhəd-buraxılış məntəqəsinin roisi vəzifələrində xidmət edirdilər.

Milli Silahlı Qüvvələrin, o cümlədən Sərhəd Qoşunlarının peşəkar zabit heyəti ilə komplektləşdirilməsinə ünvanlanmış müstəsna əhəmiyyətli addımlardan biri de 1971-ci ildə Cəmşid Naxçıvanski adına horbi məktəbin yaradılması oldu. Milli horbi kadrlar yetişdirmək möqsədilə təsis edilmiş, SSRİ dönenində ittifaqın her yerdə qeyri-rəsmi olaraq "Heydər Əliyev məktəbi" kimi tanınan bu təhsil ocağının milli ordu quruculuğunda dənilməz xidmətləri vardır.

Dəni Öndər hələ o vaxt xalqımızın müstəqilliyini düşünmüş, ona qəşərlənən təzyiqlərə baxmayaq bu horbi məktəbin əsasını qoymış, bununla da tarixdə ilk dəfə olaraq azərbaycanlıların öz vətəndən horbi təhsil almalarına şərait yaratmışdır.

1991-ci il dekabr ayının 16-də Dövlət Sərhədini Mühafizə Komitəsi yaradılsa da, ölkədəki ağır siyasi-iqtisadi vəziyyət və sərhədçi kadrların azlığı, Azərbaycanın çıxan sovet sərhədçilərinin tördəyi təxribatlar sərhədçilərimizin qorunması sahəsində toxiroşalmış tədbirlərin görülməsinə imkan vermirdi. O zaman Naxçıvan ərazisindəki sərhədçilərimizdən vəziyyət getdikcə ağırlaşdı. Həmin ərofədə sovet sərhədçiləri Naxçıvan Ali Məclisinin

tabe olmamaq üçün hor vəsiyətə ol atıldılar. Lakin onların qarşısında qoysulan təlobələr qətiyyətli idid. Onlar ya Azərbaycan qanunlarına tabe olmalı, ya da Naxçıvan Türk etməli idilər. Belə bir vəziyyətdə Naxçıvan Ali Məclisinin sədri vəzifəsində çalışan Heydər Əliyevin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-də Naxçıvan Ali Məclisinin 100-ci yıldönümü münasibətlə qədər sərhədçilərinin qətiyyəti, siyasi iradəsi və böyük nüfuzu sayəsində 1992-ci il avqust ayının 22-də Naxçıvan sərhəd dəstəsinin yaradıldığı elan edildi. Həmin il sentyabr ayının 29-da iso sovet sərhədçiləri Naxçıvan torpağı tərk etdilər. Özü də bütün horbi əmlakı, silah-sursatı tam şəkildə Naxçıvanda qoyub getdilər. Akademiyada yaradılmış Sərhəd Qoşunları fakültəsi Dövlət Sərhəd Xidmətinin peşəkar kadrlarla təmin edilmişdir. Məsələn, 1992-ci ilin 12-d

KESİYİNDE DAYIK!

2016-cı ilin Aprel döyüslərində düşmən və onun havadarları Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin nəyə qadir olduğunu gördü. Düşmən təxribatına cavab olaraq onun almımız hesab etdiyi mövqelərinin, dislokasiya yerlərinin, komanda-dayaq məntəqələrinin, qırargahların bir necə gün ərzində darmadağın edilməsi zamanı da Dövlət Sərhəd Xidməti sırasında qoyulmuş bütün döyük tapşırıqları yüksək səviyyədə icra olundu, o cümlədən "Harop" zərbəendirici pilotsuz uçuş aparatlарının ilk döyük tətbiqi nəticəsində düşmənə sarsıcı zərbələr endirildi.

2018-ci ildə Azərbaycan Respublikasının Prezidenti, Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Azərbaycanın sərhəd mühafizəsinin potensialını nəzərə alaraq, Qazax-Ağstafa rayonları ərazisində Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin mühafizəsini sərhədçilərə həvəle etdi. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın bu tapşırığının icrası şərəf borcumuz, fərəh və qürur mənbəyimiz oldu.

muz, fərəh və qürur mənbəyimiz oldu.

Qazax-Ağstafa rayonları ərazisində Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədi tərəfimizdən mühafizəyə götürüldükdən qısa müddət sonra Dövlət Sərhəd Xidmətinin Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyası formalasdırıldı, bilavasitə düşmənlə təmas xəttində sərhəd-döyüş məntəqələri, "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyasının qərargah kompleksi də daxil olmaqla 5 hərbi hissə kompleksi tikilərək istifadəyə verildi. Xüsusi əməliyyatlar nəticəsində döyük mövqelərinin dövlət sərhəd xəttinə daha yaxın yerləşdirilməsinə, ərazidəki mühüm strateji yüksəkliklərin elə keçirilməsinə, həmsərhəd ərazinin böyük bir hissəsinin nəzarətdə saxlanılmasına nail olunmaqla düşmənin yerli sakinlərə qarşı təxribat törətmək imkanlarının qarsısı alındı.

mək imkanlarının qarşısı alındı. 2020-ci ilin sentyabrında Silahlı Qüvvələrin Müzəffər Ali Baş Komandanı cənab İlham Əliyev Ermənistən silahlı qüvvələrinin döyük aktivliyinin qarşısının alınması, mülki əhalinin təhlükəsizliyinin təmin edilməsi məqsədilə Silahlı Qüvvələrimizə eks-hükum əməliyyatlarına başlanılması barədə döyük tapşırığı verdi. Azərbaycan Silahlı Qüvvələri Müzəffər Komandanın "Dəmir yumruq" əməliyyatının icrasına başladı.

Döyüş əmrini alan Dövlət Sərhəd Xidməti dərhal bütün qüvvə və vasitələrini tam səfərbər etdi. Müzəffər Ali Baş Komandanımızın əmrini icra edərək, təmas xəttindən Ermənistanla dövlət sərhədinə dək böyük bir ərazini işğaldan azad etdi. 24 saat ərzində 105 kilometr məsafədə ildirimsürtli hücumla düşmənə sarsıcı zərbələr endirməklə, yüzlərlə canlı qüvəsi mahy edildi.

44 günlük savaşda Azərbaycan sərhədçiləri qədim Xudafərin körpüsündə, ardınca Zəngilan şəhərində və Zəngilan rayonunun Ağbənd qəsəbəsində Dövlət Bayrağımızı ucaltdılar, Ermənistanla dövlət sərhədində Bartaz və Şükürataz strateji yüksəkliklərini azad ettilər. Füzuli, Cəbrayıllı, Zəngilan və Qubadlı rayonlarının, Hadrut qəsəbəsinin və Şuşa şəhərinin azad olunmasında Azərbaycan sərhədçiləri qəhra-

masında Azərbaycan sərhədçiləri qohrəmanlıq və ığidlik nümunələri göstərdilər. Vətən müharibəsinin ən şərəfli səhifələrindən biri noyabrın 8-də Qarabağın incisi və Azərbaycan mədəniyyətinin beşiyi olan Şuşanın işğaldan azad edildiyi gün oldu. 44 günlük Vətən savaşında həllədici qələbənin əldə olunması üçün strateji əhəmiyyət kəsb edən Şuşa şəhərinin azad edilməsində Azərbaycan Silahlı Qüvvələrinin xüsusi təyinatlıları ilə yanaşı, DSX-nin əvvəl hərəkət qüvvələrinin hərbi qulluqçuları da əsl rəşadət nümunələri göstərərək öz şərəfli missiyalarını yerinə yetirdilər, bununla yanaşı, Xankəndidən Şuşa istiqamətində hərəkət edən düşmənin zirehli kolonu və yaylım atış sistemləri "Harop" zərbəendirici PUA-nın tətbiqi nəticəsiylə düşməni sildi.

sinde mehv edildi. Mühribənin gedişi zamanı DSX-nin hərbi qulluqçularının əldə etdiyi əməliyyat məlumatları əsasında erməni mənşəli Suriya, Livan və Fransa vətəndaşlarının Azərbaycan Respublikasına qarşı döyük əməliyyatlarında iştirak etmək üçün muzdalu qismində Dağlıq Qarabağ ərazisində gətirilməsi müəyyən edildi. Əsasən Şuşa şəhərinin müdafiəsinə cəlb olunmuş muzdulu dəstələrin dislokasiya yerləri, manevrləri, döyük planları barəsində əldə edilmiş əməliyyat məlumatları əsasında müvafiq tədbirlər görüldü. Dörd halda verilmiş dəqiq koordinatlar əsasında Azərbaycan Respublikası Silahlı Qüvvələrinin dəqiq atəş zərbələri nəticəsində Şuşa şəhəri etrafında yerləşdirilmiş və əsasən muzdulu döyükçülərdən ibarət olan 470 nəfərlik terrorçu dəstə coxsayılı itkiyər verdi.

nab İlham Əliyevin eyni zamanda bir neçə müstəvidə fədakarcasına apardığı mübarizə, xalqımızın Ali Baş Komandan ətrafinında "dəmir yumruq" kimi birləşməsi, Silahlı Qüvvələrimizin hərbi taktiki və strateji üstünlüyü, hərbçilərimizin yenilməz döyüş ruhu 44 günlük müharibədə Ermənistan üzərində parlaq Qələbəni təmin etdi.

Ermenistan silahlı qüvvələrinin bölmələrinin Azərbaycan-Ermənistan dövlət sərhədinin Zəngilan rayonu istiqamətində genişmiqyaslı texribatının qarşısı qəhrəman-casına alındı, düşmənin canlı qüvvəsi, artilleriya və minaatanlarla yanaşı, döyüş postları, dayaq məntəqələri, atəş nöqtələri zərərsiz ləşdirildi. Döyüş əməliyyatları zamanı "Harop" və "Quzğun" zərbəendirici PUA-larının döyüş tətbiqi nəticəsində düşmənə uzaq məsafədən ölkəmizin hava məkanını nəzərdə saxlamaq imkanı verən 2 ədəd "S-300" divizionu, 1 ədəd "S-125" ZRK buraxıcı qurğusu, 1 ədəd "S-125" ZRK-nin atəş tuşlama stansiyası, 1 ədəd "P-18" tipli radiolokasiya sistemi, 2 ədəd "Jilet" radio-elektron mübarizə sistemi, 18 düşmən postu və coxsaylı canlı qüvvəsi məhv edildi. Dəqiq zərbələr nəticəsində düşmənin hərbçi sursat anbarı sıradan çıxarıldı və bu hərbçi bazadakı yanğın saatlarca raketlərin və sursatların partlaması ilə müsəvəyət olundu.

satların partlaması ilə müşayiət olundu. İşgalçi düşmən qüvvələrinə qarşı böyük əzm və fədakarlıqla döyüşmüş sərhədçilərin döyüş məharəti yüksək qiymətləndirilib, onlar müxtəlif orden və medallarla təltif ediliblər. Döyüş əməliyyatları zamanı sonsuz rəşadət və şəxsi igitlik nümunələri göstərmiş 12 Azərbaycan sərhədçisi (onlardan 4 nəfər ölümündən sonra) "Vətən Müharibəsi Qəhrəmanı" adına layiq görülbü, 176 nəfər müxtə-

in adını taylıq görüldü, 176 nəfər müxtəlif ordenlərlə, 5203 nəfər isə müxtəlif medallarla təltif olunub.

Vətən müharibəsində Dövlət Sərhəd Xidmətinin 47 hərbi qulluqçusu şəhid olub, 197 nəfər yaralanıb və ya müxtəlif dərəcəli bədən xəsarətləri alıb. Dövlət bayramlarında, şəhidlərin doğum və ani münəccim günlərində DSX-nin ali hərbi rütbhəli za-bitləri tərafından şəhid ailələrinə baş çə-

bitləri tərəfindən şəhid ailələrinə baş çəkilməsi, onların məzarlarının mütləq yad edilməsi təcrübəsi formalasdırılıb. Qazilərin müalicəsinə, onlara müharibə veterannıının adının verilməsi, siğorta və digər ödənişlərinin alınması üzrə sənədləşmə işlərinin aparılmasına xüsusi diqqət gösterilib, şəhid ailəsi üzvlərinin Dövlət Sərhəd Xidmətində hərbi xidmətə və işə qəbul edilmələrinə, şəhid övladlarının DSX-nin Xüsusi Məktəbində təhsil almalarına tam şərait yaradılıb.

İran İslam Respublikası ile işgaldan azad olunmuş dövlət sərhədimizdə qısa müddət ərzində sərhəd zastavalarının fəaliyyəti bərpa edildi, Zəngilan, Qubadlı rayonlarından və Laçın rayonunun bir hissəsindən keçən Ermənistanla dövlət sərhədinin mühafizəsi və müdafiəsinin təşkili-nə cavabdeh olan 19 yeni hərbi hissə kompleksi, 125 sərhəd-döyüş məntəqəsi, "Eyvazlı", "Qazançı" və "Laçın" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqələri inşa olundu. Zəngilan və Füzuli beynəlxalq hava li-

Müzəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əliyevin 2021-ci ilin 26 aprel və 4 oktyabr tarixlərində işğaldan azad olunmuş Cəbrayıl rayonunda, 20 oktyabr tarixində Zəngilan rayonunda, 25 oktyabr tarixində Qubadlı rayonunda DSX-nin yeni hərbi hissələrinə səfərlər və açılışlarında iştirak etməsi, 7 avqust 2023-cü il tarixdə Sərhəd Qoşunlarının "Qazax" əlahiddə sərhəd diviziyasının yeni hərbi hissə kompleksinin və 15 yanvar 2024-cü il tarixdə isə DSX-nin yeni hərbi hospitalının açılışı mərasimlərində iştirakı, hərbi hissələrin xidməti-dö-

rında iştiraki, hərbi hissələrin xidməti-döyüş fəaliyyətinin təşkili, hərbi qulluqçuların peşəkar və döyük qabiliyyətinin artırılması üçün yaradılmış şəraitlə tanış olmasına Azərbaycan sərhədçilərində böyük ruh yüksəkliyi yaratmışdır. Bununla da Müzəffər Ali Baş Komandanın Azərbaycan sərhədçiləri ilə görüşlərinin ümumi sayının 44-ə çatdığını xüsusi qeyd etmək istərdim. Bu rəqəm sərhəd mühafizə orqanlarına dövlət başçısı tərəfindən göstərilən diqqət və ali qayğının unikal göstəricisi, Dövlət Sərhəd Xidmətinin fəaliyyətinə, görülən işlərə verilən yüksək qiymət olmuşdur.

Silahlı Qüvvələrimizin sarsıcı zərbələri altında böyük itkiler verdiyini görünə və sərhəd-döyüş məntəqələrimizə qarşı hərbi təxribat törətməklə çox ciddi yanlış addım atdığını başa düşən Ermənistənin hərbi-siyasi rəhbərliyi atəşkəs rejiminin bərpa olunması baradə müraciət etdi.

Vətən müharibəsinə dəlil olunması barədə müraciət etdi. Tarixi Zəfərini məzdnən sonra Azərbaycanın əsas strateji hədəflərinəndən biri Laçın yolunu və növbəti mərhələdə Azərbaycan sərhədlərinin birtərəfli qaydada nəzarətə götürülməsindən ibarət idi. Lakin Ermənistən tərəfindən 2020-ci il 10 noyabr tarixli üçtərəfli Beyan-nata zidd olaraq, Azərbaycan ərazisinə, məhz Laçın yolu vəsitiylə Xankəndidə yerləşən qeyri-qanuni erməni silahlı qüvvələrinin şəxsi heyətinə silah və sursatını daşınması, terrorçuların keçidi, habelə təbii sərvətlərin və mədəni mülkiyyətin qanunsuz daşınmasını davam etdirirdi.

Qeyd edilən təhdidlər və təxribatla nəzərə alınaraq, Laçın yolunun başlangıçında sərhəd-nəzarət mexanizminin təsdiq edilməsi ilə yoldan hərəkət üzrə hərəkətin təhlükəsizliyinin təmin edilməsinə zərurət yarandı.

Beləliklə, 2023-cü il aprel ayının 23-də Dövlət Sərhəd Xidmətinin bölmələri tərəfindən həyata keçirilən zərgər dəqiqiliyi ilə planlaşdırılmış əməliyat noticəsinə də bir güllə belə atılmadan qısa zamanda ərzində ölkəmizin suveren ərazilərində Ermənistan ilə sərhəddə, Laçın-Xankəndi yolunun başlangıcında Azərbaycan Respublikasının dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsi quruldu və fəxarə rəmzimiz olan üçrəngli Dövlət Bayraqı qaldırılaraq Müzəffər Ali Baş Komandiri cənab İlham Əliyevə məruzə edildi. "Laçın" dövlət sərhədindən buraxılış məntəqəsinin qurulması ilə ölkəmiz suveren hüquqlarını və ərazi bütövlüyünü təmin etdi. Ermənistanın Qarabağ ərazisindən olan qeyri-qanuni hərbi birləşmələrin mənzərəsinə, hərbi texnika və silah-sursatla tömənməsinə son qoymıldı.

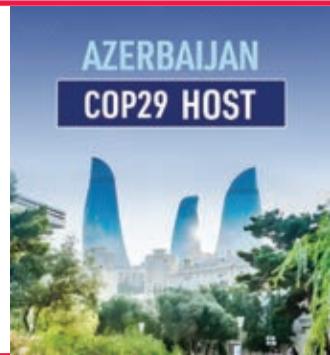
Bu tarixi hadisəyə ən layiqli dəyər Mı
zəffər Ali Baş Komandan cənab İlham Əl
yev tərəfindən verildi. 2023-cü il avqu
ayının 26-da "Laçın Şəhəri Günü" bayra
tədbirində Prezident İlham Əliyev bəyə
etdi ki, "Bir daha iradə, cəsarət, öz gücün

etdi ki, "Bir dana nadir, cesareti, öz güvendiğimizde eminlik nümayiş etdirirerek biz bunu etdik. Nə qədər bizə təzyiqlər oldu, nə qədər hərəkətlər oldu. Bu gün də davam edir, bəzən gün da müxtəlif beynəlxalq təşkilatlar çəkicivəsində Ermənistan və onun arxasında dayananlar bizə qarşı müxtəlif fitnələr ortaya atırlar. Heç bir şey bizi yolumuzdan döndərə bilməz. 23 aprel bizim ərazi bütövlüyüümüzün tam bərpası deməkdir. Sərhəd buraxılış məntəqəsinin qurulması ərazi bütövlüyüümüzün tam bərpası deməkdir və bunu biz beynəlxalq hüquq çərçivəsində edəcik, biz öz ərazimizi qoruyuruq, öz sərhədlərimizi qoruyuruq və qoruyacaqı"

Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü tömətmesi, əlbəttə ki, Qarabağdakı separatist qüvvələri, revanşlıları qorxuya saldı. Tez-tez təxribatlar törətməyə cəhd edənlər, qondarma "Dağlıq Qarabağ respublikasının keçmiş dövlət naziri" olmuş Ruben Vardanyan, Xocalıda insanlıq əleyhinə ağır cinayətlər törətmış digər separatçılar Ermənistan Respublikası istiqamətinə hərəkət etmək istəyərkən Dövlət Sərhəd Xidmətinin hərbi qulluqçularının sayıqlığı nəticəsində "Laçın" dövlət sərhədində buraxılış məntəqəsində saxlanılaraq cina yət məsuliyyətinə calb edildilər.

AZERBAIJAN COP29

Yaşıl dünya naminə həmrəylik ili 2024

Bakı COP29-a hazırlaşır

Elə bir dövrə gəlib çatmış ki, daim təmiz hava, sağlam qida axtarışında - yiq. İqlim dəyişmələri demək olar ki, əksər sahələri əhatə edir və nəticədə bundan canlılar zərər çəkir. Amma ətraf mühitə, global istiləşməyə təsir edən amillər arasında da xüsusi yeri antropogen təsirlər tutur. Bu baxımdan iqlim dəyişmələri ilə mübarizədə üzərinə öhdəliklər götürən dövlətlərlə yanaşı, hər bir vətəndaş da öz mosuluyatını dərk edərək təbiəti maksimum qorunmalı, global istiləşməni sürətləndirən proseslərin qarşısının alınması üçün əlindən gələni etməlidir.

Gözəlləşən Bakı

Yenidən qurulan Nizami Gəncəvi parkında keçmişlə bu günün vəhdəti duyulur

Təbii ki, yaşlılıq sahələri, meşə massivləri bu xüsusda müühüm rol oynayır. Cənubi "ağçıyır" adlandırılan meşələr bol okşən yarımatqamla istixxana qazı emissiyalarını azaldır. Bu baxımdan bizi okşigenlə tomin edən yaşlılıqların qorunması, yeni sahələrin yaradılması, xüsusun şəhərlərdə parkların salınması xüsus əhəmiyyətə malikdir.

Üz tutduğumuz budoxfəki "yaşıl ünvan" da son illərdə yenidən qurulan, dahi şairin adını daşıyan Nizami Gəncəvi parkıdır. Vaxtilə baxımsız voziyətənə olan, "Luna park" adı ilə məşhur olan ərazi də osası yeniden-qurmaya zərurət yaranmışdır. Bakının yaşlılaşdırılması, abadlaşdırılması istiqamətindən görilən davamlı işlər, Prezident İlham Əliyevin bəsələnlərə xüsusi diqqət və qayğısı sayəsində bu ərazi do "yaşıl mödəniyyət" və istirahət parkına çevrilib.

"Nizami ili"nə "yaşıl töhfə"

Bu ərazi də abadlaşdırma işləri Prezident İlham Əliyevin 2021-ci il 19 aprel tarixli sərəncamına əsasən həyata keçirilər, yeni park salınır. 2021-ci ilin dekabrında iso yeniden-qurma işlərindən sonra Prezident İlham Əliyev və birinci xanım Mehriban Əliyeva parkda yaradılan şəraitlə tanış olublar.

2021-ci il Prezident İlham Əliyevin sərəncamı ilə ölkəmizdə "Nizami ili" elan olunduğuñdan istirahət parkının yenidən qurularaq ilin sonunda istifadəye veriləsi rəmzi mona daşınmaqla, həm də dahi mütəfəkkirin 880 ilin xüsusi töhfə idi.

Xətai rayonunda 11,2 hektar əraziyi olaraq parkda paytaxt sakınlarının və şəhərin qonaqlarının səmərəli istirahəti üçün hər cür şərait yaradılıb. Ele bu na görədik ki, neinki Ağ Şəhər sakinlərinin, həm də konar ziyanrotçılardan diqqətini cəlb edir.

Bura Nobel qardaşları tərəfindən XIX əsrin sonlarında Qara Şəhərin sərhədində şirkətin işçiləri üçün sahələşmiş yaşayış kəndi "Villa Petrolea" istiqamətində yerləşən, Bakının ən qədim parklarından biri hesab olunur. 1991-ci ildə Azərbaycan müstəqillik qazandıqdan sonra iso park Nizami Gəncəvinin adını daşımaqə başlayıb. Parkda uzun illər fəaliyyət göstərən "Luna park" əyleneç mərkəzindən sonra ərazi dəha da baxımsız voziyətə düşmüşdü. İndi iso görülen işlər parkın əvvələ voziyətini gənənlərin təcəccübənə səbəb olur. Xüsusun yaşlılıqların bəxş etdiyi tozlu hava, sərçinlik, digər tərəfdən sakitlik adamı əraziyən uzaqlaşmaq qoymur. Görülən işlər notecində parkın orasında bir və ikimətbəli inzibati binalar osası temir olunub. Burada sünə göl də yaradılıb. 1938-ci ildən mövcud olan amfiteatr və yay kinoteatrları bərəbər yaşlılıqlar

sində çay daşlarından qədim tipli yeni qala divarı tikilib. Onu da qeyd edək ki, 1955-ci ildə ekranalırdırlan, müğənni Rəşid Behbudovun baş rol aldığı "Boxtiyar" filminin səhənə kadrlarından burada ləntə alındığı bildirilir.

Parkda ilk fəvvarə kompleksi və müasir işçılardırma sistemi də qurulub. Ərazi boyuncu müasir səhətgahlar, müxtəlif ölçülü oturacaqlar düzüldürlər. Balacaların istirahəti və oynaması üçün əşyalar əyləncə kompleksi də yaradılıb. Səhər saatları olmasına baxmayaraq, əşyalar üçün ayrılmış hissədə oynayan balacaların güllüs səsleri bizi elə o istiqamətə çəkir. Valideynləri ilə bərabər yaşlılıqlar

qonşunda dincəlmək üçün golən parkın balaca sakınlarının əhvalının yüksək olması onların buranı sevdiklərindən xəber verir.

Yenidenqurma zamanı ümumilikde park orasında abadlı işləri aparılıb, minlərə ağaç, kol, bəzək bitkisi ekilib. Yaşlılıqların qorunması üçün hər gün səhər saatlarından onların suvarılması həyata keçirilir. Yay aylarında suvarılmannan daha tez bitmisi üçün isə dərək başlanırlar. Ele bəzək parkın ərazisindən daxil olanda da mövsum çiçəklərin, ağacların yeni suvarıldığını şahidi olduq. Parkda yenidənqurma işləri görürlərənən sağlam həyat torzi sərənərlər də unudulmayıb.

Onlar üçün idman qurğuları quraşdırılmış xüsusi ərazi ayrırlıb. Beləliklə, park salınan kiçikdən-böyükə hər keçisin asuda vaxtını səmərəli keçirməsinin nəzərə almıldığı aydın görünür.

Ərazinin qədimliyini simvolize edən osas meqamı iso parkda Nobel qardaşlarının kiçikdən-böyükə hər gün səhər saatlarından onların suvarılması həyata keçirilir. Yay aylarında suvarılmannan dərək başlanırlar. Ele bəzək parkın ərazisindən daxil olanda da mövsum çiçəklərin, ağacların yeni suvarıldığını şahidi olduq. Parkda yenidənqurma işləri görürlərənən sağlam həyat torzi sərənərlər də unudulmayıb.

Müasir parka şahidlilik edən tarixi məkan

Nobel qardaşları Azərbaycana ilk dəfə 1871-ci ildə gələnlər. Azərbay-

cana gəlmə möqsədləri issa Sankt-Peterburqda silah istehsal edən fabriklorunu keyfiyyətli ağacla tomin etmək idi. Onları dəmirəğəcək əldə etmek üçün Lənkəran bölgəsinə yönəldilmişdir. Amma Lənkəranə getməmişdən əvvəl Robert Nobel Bakının Balaxanı, Suraxanı və Qara Şəhər orazılardan keçidkədə hər yerdə neft quşuları görərək şəhərin neflə zəngin olduğunu anlayır. Sankt-Peterburqda geri qayıdan Robert barədə qardaşı Lüdiqvo məlumat verir. 1874-cü ildə R.Nobel yenidən Bakıya gəlib orazılara ələ homin ilən neflin çıxarılması ilə möşəl olur. Qara Şəhərdə işə başlayan Robert evini də bu əraziyə qərəbən qurur. Bugünkü Ağ Şəhər orazisində yerləşən evin tikintisi 1882-ci ildə başlanırlar və 1884-cü ildə iş başa çatır. Daha sonra Nobel qardaşları onlara çalışınlardı və əlavələr üçün biroqları məktəb tiki. Homin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məktəbin tikintisini ehtiyaç yarandığını bildirir. Həmin dövrədə bə məktəbdə bir müəllim və 6 sağird olur. 1904-cü ildə Nobel qardaşlarının Balaxanı, Suraxanı, Bibiheybət və Qara Şəhərdə çalışan işçilər tohfası isteyən əvlənlərin sayı artırdı Lüdiqvo Nobelin oğlu Emmanuel Nobelə müraciat edərək yeni məkt

REGIONLAR

Dağlar doğmalarına qovuşur

İndi Kəlbəcər yaylaqlarında özgə büsət var

Yaman günün ömrü az olar - deyib babalarımız. Amma bizim yaman günlərimizin ömrü uzun oldu. Məşəqqəti aylar payız küləkləri kimimişdir, dard yüklü, ağrı-acı dolu illər damcı daşın kimi ürəyi-mizi arı patayına döndərir, qoddımlı əyəya, dizimizi bükk-bükə halmızı, gümümüzə acımadan sıralarımızı seyrədir, acı xatirələr qoyub ölü keçirid.

Biz oşrin üçdəbir boyunca nolər yaşadıq, nolər. Doğma ev-əsiyindən, isti yuvasından perik salınlı bir milyon soydaşımız kürəyindən ağır dərd sələsi, ürəyində dözlülməz ah-naləsi ilə əlkənimiz yaxın-uzaq bölgələrinə sapənlədi. Kimi yüksək vadilərində, kimi qarğı-qamışdan tilişib palçıla suvannmış daxmalarda daldalandı, kimi qohum-qardaşın, dəst-tanışın künç-bucagına sığındı, kimi də dəst ölkələrin köməyi ilə yaradılan çadır düşərgələrində, sonradan dövlətin qayışı ilə inşa edilən qaçın şəhərciklərində məskunlaşdı.

Harada qərar tutmalarından, harada yaşamlarından astı olmayıraq, türkələr eyni dordlu yüksəklərin, Qarağā həsrəti ilə qovrulurdular. Nisənil dolu, həsrət səraqlı 30 il bizi ağır sınaqlara çəkdi. Zaman adlı qazanda ağır sınaqlara dözo-dözo dağ olduğunu. Milyon-milyon türkələrin həsrət nəğməsi Qarağā neqarotına kökləndi. Azərbaycan Bakı, Gəncəsi, Sumqayıti, Mingəçeviri, Lənkərani, Qubası, Zaqatalası, Qəbəlosu - bütün bölgələri ilə bəttövəşib Qarağāga çevirdi. Bu yenilməz vəhdət xalq-dövlət-ordu birliliyi oldu. Öz ludinerin güvənən, müdrik Prezidentinə inanın xalq onun etrafında birləşib dövlətin, ordunun gücləndirilməsi üçün qədəm atıb.

Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin ordusunu quruculuğu istiqamətində həyata keçirdiyi islahatlar, bəy-nələkələr miqyasda reallaşdırıldı. Ağır diplomatiyaya bizi Qarağā sərətə yaxınlaşdırıldı və bütöv təxəllüq, tarixi qüdrətlər, sərkərdələr bəxş etmiş qəhrəman bir millətin 30 il orzında sebirsizliklə gözlədiyi intiqam məqamı, qisas anı, nəhayət, yətidi. Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyevin hücum əmri on milyon örükə oks-sədə verdi. Düşmən torpağından inlossen Şuşa, Laçın, Kəlbəcər, Ağdam... atəs səslerinə dikkindi. Cüdət düzüne gün doğdu. Muxrovunun dumanı dələməsi aşdı. İsa bulağı vüsal nəğməsi piçildədi. Həkəri, Tərtər, Borçalı, Qarçar zəfər simfoniyasına kökləndi. 30 ilin yox, 150 ilin intiqamı 44 günde alındı.

Hərəkətə ləyəqət! Bütün dünən-yən Heyrat salan bu möhtəşəm Zəfər Azərbaycanın dövlətçilik tarixinə qızıl hərflərlə yazıldı. Amma no edən ki, qəlebə qurğusuz olmur. Hərəsi bir evin ümidi çərqi olan neçə qəhrəman oğul ididir. Məkanları connet olsun. No qədər övladımız yarananıb sağlamlıqdan məhrum oldu. Allah hor birinə şəfa versin. Şəhid ailələri, qazılara, möhtəşəm qəlebədə haqqı olan her kəs bu gün xalqımızın və dövlətimizin qayğı və ehtiramın üməndir.

Təbii ki, Zəfər dəstəsinin baş mülliəfi Prezident, Silahlı Qüvvələrinin Ali Baş Komandanı İlham Əliyevi, Müzəffər sərkərdənin "demir yumruğunu" ilə başı əzilən Ermenistan silahlı qüvvələri darmadağın edilib. Düşmənlərimiz bu gün

məzə burdadır. Allah hamisina rohmet eləsin. Şüktürler olsun bu günüümüz. İnşallah gedib cətarif, üzü gülən doğların satını özünüñ görərsiniz.

Tərtər çayının şirin vüsal noğməsinin dinləyin-dinleyin, doğların başına dolana-dolana gəlib Kəlbəcəre gəlin. Daha köhnə Kəlbəcərdən əsər-əlamət qalmayıb. İndi dağların qoynunda möhtəşəm şəhər salınıb. Milli arxitekturyaya o dərəcə də üstünlük verilir ki, elə ilk baxışdaca buranın Azərbaycan şəhəri olduğuna şübhə qalmır. Dündüz kiçü boyuncaya yarışqılı binalar sıralanır. Müasir tələblərə cavab verən sosial infrastrukturun yaradılması da diqqət mərkəzindədir. İnşaat işləri çox sürətli gedir.

Yenidən Tərtərin sahilinə qayıdır yolumuza davam edirik. Buradan məşhur İştisu qəsəbəsi-

- Aya, gözləməkdən gözümüz saraldi, gəlib çıxın da...

Üzünən cavan çobanlar tu-

tub ucadan ssəslər:

- Ay uşaq, dəha nə gözlə-

yirsiniz, təz torponin, quzunu

kosin, ocağı qalayın.

Diller əzberi Sarı bulaq, no xoş ki, sonin uzuñ illərin ayrlığından sonra yenidən görünür. Doğma Sarı bulğın suyu yeno do buz kimidir. Əlimizi, üzümüzü yuyur, dış göynəden suyundan ovuc-ovuc içirik. Varlığımız qeyri-adı bir rahatlıq cökür, kölməmizdə şanlı Zəfəri gerçəkşədirənlərə sonsuz minnətdərlər hissi oynanır. Sanki Əfşan kişi bunu duymuş kimi ürəyimizden keçən minnətdərlər duyularını hor kosin əsidi biləcəyi gur soslo dilo getirir:

- Qəhrəman Azərbaycan əsərgorluları, xalqımızın givon yeri - qeyri-keçmiş Ali Baş Komandanı borchuy. Onlar təkə Qarabağı, Şərqi Zəngözəru azad etmədilər, hem də bizi xocalat-dən, töhmətdən qurtardılar. Sükürlər Allahı, indi elimizdə-oba-mızda her gün elə bil toy-bayramı. Mon adı çobanın, Ərimidən keçəni demək isteyirəm. Çoban da, fəhə da, məmur da qəlebmizi qorunmaq, onu obidi etmek üçün bu gün heç nəyini asırmaməlidir.

Sarı bulğın başında çoban qardaşlarının şirin səhət könlümüzo rahatlıq getirir, yolun yorğunluğunu canımızdan çıxarırr. Öyrəmir ki, Əfşan Məmmədov Bərdə rayonunun Şörfli kəndindədir. Atası Alyosan kişi tərəkəmə elinin sayılış-səçələn kisişlərindən olub. Əfşan 5 qardaşını ilə birgə Bərdə özünmüdüfəsi batalyondan döyüşüb.

Yaşlı yamaçda sira ilə döyülmüş şəhəd pannoları diqqət çekir. Kəlbəcər yaylaqlarının işğaldan azad edilmişsi uğrunda ağır döyüşlərdə qəhrəmanlıq nümunəsi göstərib obudu-yotuq qovşanlarından biri də tərəkəmə camaatının sevimliyi. Ağamməd Məmmədəvən oğlu döyüşlərdə xüsusi döyüş kimi-iştir. Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmışdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə böyük rus şairi

Mixail Lermontov da Qusarda olmuş, buranı çox boyonmuşdı. İndi Qusar şəhərində şairin adını daşıyan muzey var. Bir çox turist həvəskarı to soyahətən yaradıb. 21 min əhalinin yaşadığı rayon mərkəzinin tomiz və səliqli küçələri, yaşlılıqları göz oxşayır. Bu bölgəyə insanların heynan qalması yənilik dəyər. Zaman-zaman Qusara yolu düşən tənəmisi insanlar bu yerlərə vələh olmuşlar. Vaxtilə bö

